

Nada
Gaborovič

Akacija

Med vsemi drevesi, med vsemi, kar jih poznam, si najbolj moje drevo. Imaš cvetove in trne. Cvetovi dehte in opijajo čebele, da so nore nanje; in tudi ljudi. Razen tistih, ki ne vedo, ki sploh nimajo pojma. Cvetove pijem, zakopljem vanje obraz. Včasih čakam, da me najdejo trni. Ostri, neizprosni. Trni, zrasli sredi cvetov, ki opijanajo, da začutim šele potem, ko se na zarezah pokažejo rdeči nizi granatov, kako slabotna je

plast kože, človekove kože, ki nanjo zapisuje kdorkoli, ki se mu zahoče, karkoli. Tudi izpisovati nanjo svoje besede, svoje zloge zasmeha, prezira, moči je dovoljeno slednjemu, kdor si želi vzeti to pravico.

Mislil sem, da je koža nekaj najbolj mojega, ker je najbolj zrasla z menoj, najbolj privilegajoča se, udobna, mehka, celo svilenkasta, voljna, koža za nežnost, za ljubezen, za veliko drobnih skrivnosti, čisto mojih, ki sem jo negoval, ki je rastle hkrati z mojimi udi, glavo, nedotakljiva, s porami za lahko dihanje, občutljiva na nekaterih mestih še posebej, pozimi blede, poleti ogorela, odzivajoča se na skrivne dotike, odstranjajoča vse slabe sokove iz telesa, najbolj moja. Zato sem jo rad in živo občutil, kadar se mi je zahotelo, saj je pot do srca.

Najbolj sem se tega zavedal, kadar sem se mudil pod akacijo, tedaj spomladi, ko je cvetela. Nikoli ni bilo nič boljšega zame, za mojo kožo, kot ti akacijini cvetovi, ki so me božali z vonjem in žametom in po kakšni posebno dolgi zimi začeli mojo kožo mehčati, jo svežiti, da se je srce naglo vznemirilo. Prihajalo je po nevidnih tokovih. Napajalo jo je. Vzcvetala je. Spet živa, prekrvavljena. Podobna svilenemu papirju skritih dekliških dnevnikov. Na te liste zapisuješ prepričanje, da je dva in dva štiri. Kakor so v pomlad prebujeni cvetovi akacije prepričevali, da tvoja koža ne sme biti le vsakdanja podloga za pisanje komurkoli, najsi je prepričan, da je dovolj mogočen, dovolj izbran, dovolj visoko, dovolj daleč.

Veter okoli akacije ni bil daleč.

Pihljaj je, kadar sem zrl skozi njene veje navzgor. Zmerom se je posebej trudil okoli nje, zato je dišala, kakor diši, kadar utegne pocveteti v miru, to pa je v čistih, svetlih mesečnih nočeh in v negibnih, potajenih jutrih, ko se potuhne celo valovanje zraka. To je tedaj, ko stekleni rosa na listih, ko spi tudi berač, ki ima tu svojo domovinsko pravico in sem jo podedoval po njem, kajti pobralo ga je v neki zimski noči, ki jo je skušal prespati ob deblu, ne še tako dolgo, zato ga je še dobro čutiti vsepovsod, tako da mi je malo nerodno, kadar srkam ta mir, podim misli in sprejemam srebro poslednje mesečine, pa čakam, da pridrobni.

Moral sem namreč verjeti.

Verjel sem, da mi vriskanja ne more preprečiti nič, da vame ne more zarezati nič, da sem nenačet in da nas je berač le strašil, ko nas je vabil semkaj pod trnasto krošnjo in nam prepeval svoje pesmi. Tod je hodil kdaj pa kdaj. Prihajal je iz niča in se tjakaj vračal, vse naše otroštvo. Šele mnogo kasneje se je vrnil za zmerom. Ko so ga nalagali na mestni mrliški voz, so mu trde, odrevenele noge bingljale kot pajacu, preden so ga porinili v notranjost krste in zabili pokrov. Mogoče si ga zato nisem mogel nikoli več odmisлити s tega kraja, ki sva si ga delila od mojih prvih let vse do zdaj.

Tam, kjer se je zadrževal mesece, je gotovo začutil, kdaj se mora vzdigniti na pot, kajti z njegovo vrnitvijo so se cvetovi akacije odprli in trni so zaštrleli med listjem drugače kot sicer. Cape so visele z berača zelo neenakomerno; toda on je brundal svoje pesmi, tiste o kugi, lakoti, čudne pesmi, kakor da bi kuge ljudje že kdaj ne iztrebili, pa sive lakote tudi.

Ko sem zrl za mrliškim vozom, sem bil deček desetih let in hkrati odrasel mož; kadar sem poslej prihajal semkaj, sem čutil, da si ne morem pomagati, kajti samo tukaj sem zmogetl vriske, ki so se obešali na cvetove akacije, v podobo kristalnih barv, in sem bil pripravljen na čakanje. Včasih sem čakal dolgo, tako da sem bil nestrpen, toda ko je pridrobnela in se pridružila mojemu vrisku, napela svojo svilenko kožo ob moji, ko je prihajala bliže in bliže zavesa cvetov, za njo pa se je nagnila cela krošnja, zelena, zelena, da bi legla na naju in naju zakrila, sem pozabil na beračeva svarila. Široka pahljača iz belih, vonjajočih cvetov, s čašicami, polnimi ranih jutranjih čebel, je pila znoj, ki je lezel iz kože, veter pa jo je popolnoma posušil.

Tudi če se je še poznalo, kje je posedal berač, kadar je hodil tod, sem si odmisllil njegove besede, kajti dva je bilo in dvakrat dva štiri, bil sem neranljiv, koža je bila gladka in napeta čez vse ude, rezilo je bilo daleč, blizu pa sta bili pot čez travnik in gozd nad njim; nekje je visela pesem, stara beračeva balada o tem, kako lakota po marsičem zaredi kužne klice v ljudeh, te pa nabrusijo derač, s katerim ti jamejo počasi odirati kožo, tvoji dragi in bližnji in vsi, ki se jim tega zahoče in imajo od tega korist ali zabavo ali se jim je to početje usedlo v dušo in ne morejo brez njega. Kajti na svetu je urejeno tako, je prepeval berač, da nekoga koljejo, odirajo, drugi pa od tega živijo, oj živijo.

Kako bi mislil na staro pesem, ko sem si vendar privriskal, z vonjem akacije privonjal ljubeznivega dojenčka, dobrega pol metra dolgega in štiri kilograme težkega? Rastel je tako hitro, da si nisem utegnil sproti zapomniti, kakšen je bil včeraj. Prekril je vse spomine na otroštvo, ostal je samo otrok akacijinih cvetov, vonjav otrok, ki je posrebal ves nektar iz cvetnih čaš, ki mu je iz grla dišalo po čebelah, težkih od nabranega cvetnega prahu in medice. Žal mi je bilo, da ga berač ne more videti, da se je celo vdolbina, kjer je sedel, že spridila od mojega posedanja in poleganja tamkaj. Rad bi postavil na laž berača, ki je pel, da bodo prišli sinovi, ki jim bodo tekle vode navzgor, nikoli navzdol kot nam, ki bodo z rezilom noža pritipali do tiste plasti, iz katere so se rodili, da bi jo enkrat za vselej zatolkli v smrt in zanikali.

Bilo je nepopisno, kako nespretno zavozlane je imel berač vrvice, s katerimi je spenjal svoj cunjasti suknjič, svoje hlače, svoj površnik, svoje obuvalo, ki je bilo nekaj med gležnarji in čevlji na vezalke. Očitno ga to ni oviralo, da bi ne pel svojih pesmi, čeprav se je kdaj pa kdaj spotaknil ob vezalke in se je moral pripogniti. Pri tem je nehal mleti s čeljustmi, v katerih je imel kdo ve kaj, kar je mlel in po kar je segal v malhi podobno torbo. Videti je bilo, kot da se na svoj način zabava, ker se ni dal preprostiti, da bi sprejel ponudbo, ki mu je omogočala streho in dva redna obroka, za kar pa bi moral pljuniti v roke. Izvolil si je svoj red, porojen iz sveta, s katerim se je pobotal in ga priznaval.

»Iz lakote kuga se rodi, oj rodiiiiii,« je zategnil in si privoščil nov zalogaj.

Imeli smo vsak svoj novčič za južino, bonbon, liziko, turški med ali sladkorno peno. Tiščali smo ga v dlani. Naše hiše so stale kot mrki stražarji vzdolž ulice, ki se je nenadoma iztekla v travnik; ta se je za akacijo razprostiral kot luknjasta preproga; črne lise so bile izlizanine od nogometnih brc, pretekov s tem v zvezi in z kdo ve čim še. Kadar se je dlan posebej potila, je to izviralo iz tega, ker je stiskala večji novc ali celo dva. In ker je bilo v sledi berača za otroške oči, ušesa in radovednost nasploh prijetno, se je v meni vselej porajal prezir do samega sebe, če me je imelo, da bi novčič ali novc ali dva zatajil. Kot drugi, ki so se znašli tam, sem slutil, da moram berača na neki način podkupiti, čeprav nisem vedel, ali zato, da bi še pel pesmi, ali zato, da jih ne bi, ali kratko malo zato, ker je prišel spet k nam in nam odkrival skrivnosti akacije, tega sveta v malem.

Čeprav je pel z veselim licem, kot sam sebi v zabavo in veselje, pel, kako nosi lakota v svojem trebuhu kugo zavisti, zahrbtnosti, želje po oblasti, moči, in kdo ve kaj še, lakota pa je razcefrana v dolge pramene, ki se vlečejo za vsakomer, kdor jo nosi v sebi, kakor lovke, da te zvlečejo v njen trebuh, čeprav je beračev obraz kazal prezir, smo se odkupovali vsak s svojim novčičem. Spuščali smo ga v beračevo malho. Pri tem smo vedno pazili, da bi ne opazil, kaj počnemo, čeprav je bilo kot na dlani, da ni slep, saj je videl celo reči, o katerih se ne nam ne drugim še sanjalo ni.

Po tem me je dolgo peklo v prstih tiste roke, ki je spustila novc v torbo. Včasih sem čutil pekočino v dlani, ki je stiskala denar. Šel sem si izpirat kožo, vendar brez posebnega uspeha.

»Oblizne se, se zareži, zaaaareeežiiii,« je vlekel malo bolj živahno berač, ko smo v procesiji dospeli do akacije, kjer se je obljudeni del ulice nehal. Bil sem nestrpen, o čem bo govoril berač, ki je ne le dobro prepeval, pač pa tudi pripovedoval vse mogoče čudne reči, o katerih nismo brali ne v knjigah ne slišali v šoli, četudi je naša učiteljica imela dar pripovedovanja.

Stali smo naokrog in dihali pomladanski zrak. Berač je opravil obred ponovnega srečanja z akacijo. Potegnil je njen vonj v nosnice, odložil malhi podobno torbo, zajel veliko mero zraka in nehal žvečiti tisto nekaj, kar je pač žvečil ves čas. Včasih sem ga sumil, da sploh ne žveči, pač pa nas vleče za nos.

Pokleknil je in se napil vode iz izvira, ki je žuborel iz zemlje poleg akacije. V njem so si nogometni razgreteži umivali noge, roke in obraz. Voda se nikoli ni skalila, pozimi se je potuhnila in samo debelo zaledenela lina jo je izdajala.

»Čudovit svet,« je rekel berač. Zmerom enako. Premeril je okolico in potem si je oči odpočil še na nas, kolikor nas je pač vztrajalo ob njem.

»Zakaj neki le je tako čudovit?« se je potem zamislil in zmajeval z glavo.

Namrščil se je, nagrbančil čelo in se naslonil na akacijo. Pramen vedrine, ki se mu je potegnil čez obraz, se je stulil in se pobral že naslednji trenutek. Zdaj je bila njegova koža kot zelo presušena hruška, ali pozabljeno jabolko, prepuščeno soncu, dežju, mrazu. Oči je imel izprane.

»Ti lepi, nori svet!« je stisnil iz ust in jezno rekel: »Ko boste zrasli, se bo postavil proti vam. S tistimi, ki nikoli niti opazijo ne njegove krasne strani.«

Zaničljivo si je obrisal usta, lepo napeta, in skrajnje zaničljivo končal: »Ko boste odrasli in vam bodo začeli slačiti kožo, pa ne čez glavo, pač pa čez noge, tedaj se me boste domislili.«

Bil je popotnik, pesnik, pevec. Zato so mu podobe izvirale kar same. Okoli njega je vonjalo. Razčistil je že kdaj z vsem, tako da mu je ostala samo izkušnja, ki ji ni želel ubežati, čeprav je ubežal že skoraj vsemu, kar drži skupaj kosti, meso, žile, mišice, redi pamet ali jo suši.

Ker je bila pomlad, je sedel. Tudi ob drugih letnih časih, če je po nekem čudnem naključju ali nuji prišel semkaj, je sedel. In ob dežju. Mi pa smo stali. V vsakem primeru. V lepem ali grdem.

Potežkal je mimogrede svojo malhi podobno torbo in jo odložil. Sunil je glavo vznak, da je zrl skozi krošnjo. Mogoče je videl kak kos neba. Ni pa ga vpletal v svoje pesmi in misli. Trdno je stal na tleh, kakršna že so bila. Potem se je vzravnal.

»Ljudje bi morali opaziti, kje živijo,« je rekel. »Ampak to je naša zмота. Pogubna. Pregarja jih kuga laaakooote, oj lakote, to pa sta siamski dvojčici, otroci, druga ne more nikamor brez druge.«

Vkresal si je vžigalico ob zlizanem zapestniku, trdem kot staro usnje, potegnil dim, ga spuščal skozi nos, oči, usta in ušesa, se zarezal v moje lice in sočutno, mogoče pa tudi porogljivo, kdo ve, zategnil: »Vsak je na svoj način prodan, o j prodan.«

Na travniku so se podili fantje, od nekod se je nateplo nekaj potepinških psov iz soseske, ker bi utegnil kdo odvreči kos kruha ali ogrizek. Berač si je razvezoval čevlje, da bi si prezračil noge, trde od popotovanja skozi kraje.

»Zato ga čaka enaka usoda kot druge prodane,« je končal svojo napol pesem klateškega viteza, le da tega takrat nismo videli.

Takrat se nam razumljivo še sanjalo ni, kdo so potepuški vitezi. Pozneje v srednji šoli sem pa neutegoma vedel, da enega dobro poznam, komaj je profesor spregovoril o njih. Ponovil sem celo beračevo pesem o ljudeh, ki jih kakor živino odirajo pri živem telesu, in nihče niti opazil ni pomote.

»Tedaj, ko si do konca odrt, ko čakaš le še belo smrt,« je končal tisti pomladanski dan svojo balado berač — vitez, »ti ne preostane nič drugega, kakor da začneš misliti.«

Drugi so se zasmeljali, jaz pa sem onemel, ker nisem naglo dojemal in sem potreboval dovolj časa za premislek, saj sem zmerom hotel priti vsaki stvari do dna.

Berač sicer ni zrl vame, je pa očitno bral moje želje in občutil mojo silovito nelagodnost, ker je zapičil zenice vame in rekel samo meni v obraz: »Nekaterim ne bo preostalo nič drugega, kakor da si, tako odrti kot jarci ali teleta ali ovni, napihajo zraka vase in se vzdignejo v zrak, visoko gor. Kot balon lahko preneseš v usmiljenem in blagem, pihljajočem zraku tiste neskončne bolečine odrtega, ki so ga pozabši ali hote odrešili kolca in ognja.«

V grozi sem strmел vanj, drugi pa so jemali njegove besede kot šalo. »Še lakote ne občutiš tam, paziti moraš le, da ne nasedeš na kako konico zvonika, na sleme strehe, ker je po tebi, hahaha.«

Oblivala me je zona, čeprav sem si zmerom želel, da bi lahko letal z oblaki in pticami.

Berač je zamahnil z roko, ki si je z njo pravkar zavezal obuvalo, kot bi obupal, ali si premislil, ali uzrl kaj drugega, zanimivejšega, kakor je moj obraz.

»Kakšna škoda, da takile smrkavci dojamejo prepozno ali nikoli, ker ne prenočujejo kot desetniki pod drevjem, ker ne zajemajo iz izvirov.«

Nameraval sem zanikati, da bi ne razumel, končno sem bil star že desetletje, pa si nisem upal dregati v berača, ker se za danes še ni izpel, njegove pesmi pa so me vznemirjale kot tisti sivi konj, ki se je pasel kdaj pa kdaj kot senca po jasad na robu travnika na koncu naše ulice. Z njim sem dirjal okoli sveta, ne lačen ne žejen, želel sem si pa tudi v zrak, pa čeprav za ceno svoje kože. Bil je poseben konj, nikogaršnji ali kdo ve čigav, drobenc-ljal je, kakor sem mu tiho sledil, če pa sem ga skušal ujeti za rep, je zdirjal in me vlekel za nos, dokler se nisem upehal in odjenjal. Mogoče sploh ni bil zaresen. Zlasti ker sem pogostoma sanjal o njem.

Stali smo okoli berača, vsak s svojo misljo.

»Nikoli ne zraste nova koža kot prejšnja,« je zamišljeno povedal in pustil, da mu je voda klokotala globoko v grlo. Zajel si jo je v steklenico in nato steklenico spet spravil med korenine akacije. »Zmerom ti zlahka začne pokati na vseh koncih, ampak to si mora skusiti vsak sam. Nekateri postanejo kot mumije, nekaterim kožo zlorabijo, nekatere osramotijo, malo pa ostane dovolj trden, da si je ne da napeti po tujem kopitu, da ne pišejo po njej svojih misli, da koži reši kožo, hahaha,« in se je globoko smejal, da je brbotalo kot izvir pod akacijo, dokler ga niso pred leti napeljali nekam drugam in je izginil.

»Mogoče je nor,« je šepnil najstarejši med nami, ki se je začel že dolgočasiti. Včasih berač ni bil dovolj zabaven, toda proti temu nisi mogel prav nič. Drugič pa je iz njega kar drlo od obešenjaškega veselja.

Srkal sem mili zrak in nežni vonj akacijevega cvetja in si nadvse želel, da bi dan še kar trajal in ne bi trčil ob večer, kajti zvečer je berač umolknil, naslonjen na akacijino deblo, potisnil si je klobuk na čelo in je preprosto na vse molčal.

Od stanja me je že vse bolelo, zato sem počepnil pred berača.

»Tudi tvoji najbližji,« je rekel zbrano prisebno in malo posmehljivo. »Tudi tem ne uideš, oderejo te, ne samo tvoji sovražniki ali močnejši.« Za hipec me je spomnil na nekega sorodnika, ki je rad preždel pri nas doma dolge tedne, da si je dal duška, potem pa se je odpravil. Nosil je prastar ščipalnik in je preziral vse, tudi sebe, ker se ni znal ubraniti in je zmerom podlegel, čeprav je skušal ohraniti svojo lastno kožo, kot je govoril, kadar se je spozabil in je začel govoriti, podlegel namah sramotno in obsodbe vredno. Ampak ta sorodnik ni bil nikoli dovolj jasen in razumljiv, z beračem ga je povezovalo edinole mnenje o pomembnosti svoje lastne kože, najsi sta se v podrobnostih razhajala.

Zdaj sem upal, da bo berač spregovoril kaj bistvenega, kar bo razkrilo skrivnosti pranagona lovcev, ki imajo vedno oči na preži za žrtvijo, katere kožo si zadegajo na pleča, meso razkosajo in ga zakopljejo v zemljo, če ga ne morejo vsega odnesti. Toda moje in njegove potrebe so si bile neskončno vsaksebi, vendar sem to uvidel šele kot odrasel človek, ko sem ga popolnoma doumel.

»Človek ne sme vsega takoj razumeti,« je rekel berač, kot bi bral v mojih deških očeh razočaranje. »Počasi je zmerom tudi zanesljivo. A ničemur ne pobegneš, vse pride nadte, edino če si pripravljen, se rešiš.

Le kuuužneeee laaaakote po vsem, česar so lačne oči,« je zategnil, »se ne ubraniš,« in je nenadoma ostro pogledal po nas, kolikor nas je še ostalo, »je ne zatreš z nobenim cepivom, razen enim.«

Takoj sem nasedel. Pravlјice sem imel silno rad zaradi skrivnostnosti. »Katerim?« sem brž vprašal.

»Odpraviti se moraš na pot in oznanjati ljudem, kaj jih bo pogubilo, hahaha,« si me je privoščil, da sem zardel. »Mogoče bo kdo stopil iz črede in si počil, pa ga bo lakota minila.«

Akacija je šumljala, bilo nam je ugodno, tudi beraču, obraz se mu je zlikal in odtajal, odleglo mi je, ker se nisem več počutil kot kak žužek ali buba ali kačji pastir, ki se večkrat zlevi in postane celo blesteč metulj, kar je berač očitno preziral, kolikor je to mogoče v ljudeh sploh dovolj prezirati. Ko si prvič spoznal, da si prodal za nekaj novčičev svojo kožo, ki si si jo potegnil čez glavo, naj je bilo še tako neskončno boleče, ker si se nadejal za to dobiti ljubezen, ki si jo potreboval, si preklel njeno svilenost in berača iz svojega otroštva, ki je prepeval o tem in ti zasadil v pore mnogo ostrih trnov, da bi ne pozabil nikoli.

Kakšen napor, ne pozabiti.

»Človek mora iz svoje kože, da mu ne okrepeni,« so govorili, če sem zatrjeval nasprotno. Pod akacijo sem spočel prvega otroka, okopal sem ga v izviru, ki je tedaj še žuborel iz zemlje, na travniku je tekal za žogo in z menoj je iskal gobe po gozdu na pobočju nad hišami. Otrokova mati mi je s prezirom omenila, da ji ni za človeka, ki nenehno tiči v svoji koži in zamuja vse dobre priložnosti, privezan na svoj večni pašnik, ko je na voljo neskončno sočne paše drugod. Zaradi nje in otroka sem pristal, kajti od beračevih pesmi je preteklo že toliko vode, da sem izgubil iz spomina njegove besede, dokler nisem nekega dne ugotovil, da sem razbolen, ranjen in pobit; prodal sem drugo in tretjo kožo, da sem smel tovoriti vreče na ramah in jih prazniti v ladijski trebuh, nenehno, v daljno globino, s prahom v očeh. Za goli, bedni novčič ljubeznivosti, kakor sem za vdanost, premočrtnost in zanesljivost dobil dovoljenje, da čepim pred glavnimi vrati in čakam, kdaj bom prišel na vrsto, da jih odprem tistim, ki še pomislili niso na take kot jaz, s tako občutljivo, ranljivo kožo na svojem telesu, zato so tudi vstopali, kot je popolnoma razumljivo za ljudi, ki jim nič ne more do živega, katerih koža je nobčutljiva in neoderljiva, kot je neke pomladi zapel berač in se smejal čez mero veselo in prezirljivo.

»Oboji so enaki, kačji pastirji, ki se dva ali trikrat levijo v nekaj čisto drugega, kar so bili prej, in tiiistiii, ki kooožeee sploh nimajo, ker so se,« je prenehal zategovati in nas je srdito meril s pogledom, »narodili taki, da so pokriti z nečim, kdo ve čim, česar ne prebode tudi najostrejši akacijin trn ne. Taki so najhujši, dečki, zapomnite si, ne preženite iz spomina.«

Nisem si pregnal. Ni pa pomagalo najti brvi, ki bi me rešile. Zmerom sem padel v jarek in zmerom so našli brazgotine, ki so ostale od prejšnjih urezov in se še niso utegnile čisto zaceliti. Čudno, kako lahko je bilo z rezilom natipati najbolj občutljiva mesta, vse točke, ki so se pritajile in upale, da do njih ta ljubezniva roka ne bo dospela, da ona druga, močna, ukazujoča, ne bo našla ravno tistega otočka, ki je najbolj boleč.

Ti dve in še druge roke so počenjale vse tako, kakor je napovedal nekoč berač. Bile so še bolj sovražne in bolj uničujoče, tako da sem se zavlekel na dno ladijskega trebuha ali na dno stopnic in se zvil v dve gube, v tihem bolečem upanju, da si bom mogel izlizati najgrše rane.

»Saj vendar nisem nikogar izdal,« sem si rekel in nekaj, podobno pišu srda, je zavelo čez mene. Mogoče malo podobno vetru, ki je vselej

pozdravil moj prihod pod akacijo, ali vonju cvetov, kadar so se napenjali od življenja in so mi polnili nosnice z najslajšim vonjem na svetu. Skoraj najslajšim.

»Nikogar nisem prevaral,« sem še pridal in se zgrbil tam doli. »In nisem znal vračati moči, oblastnosti, sovraštva, ki se zaleze pod kožo. Raje sem jo trikrat prepustil drugim, da so na njej izpisali vse svoje močne besede, bahave misli, domišljave načrte, nadute slutnje, vsa svoja zlata, izlizana slepila.

»In nikogar nisem okradel,« sem navrgel. »Le tu in tam sem utrgal akacijev cvet, da sem ga vtaknil njej v lase ali stisnil otroku v ročico.«

»Vnaprej izgubljen,« je povedala roka in poiskala novo nezaceljeno mesto: »Vnaprej izgubljen in pogubljen, oj poooogubljeen,« je pel berač, preden se je zdeval na noge, da bi šel naprej, »kdor hodi sam in išče svoja pota.« Takemu, je rekel z resnim izrazom v očeh in me je gledal, »naglo odkrijejo in uničijo tisto občutljivo mesto, ki je najbolj njegovo.«

»Ampak kdo vendar?« sem vprašal čisto zaplašen.

»Hodi z mirom, fantič,« mi je pomahal in ko sem se vračal proti domu, me je obhajalo nekaj neprijetnega, čeprav sem se pod akacijo zmerom počutil svobodnega in v vsem prostega.

»V svetu, kakršen je, ne more obstajati vonj po posebnih besedah v koži,« je povedal glas človeka, ki se je rodil iz akacijinih cvetov in žuborenja tistega mrzlega izvira, iz svilnate kože, ki se je spajala z mojo, tedaj prav tako svilnato, nenačeto, in ki je predstavljal vezni člen, most čez tesen, plamen za bodoče plamene, »najmanj pa še po pesmih, kakršnekoli pač že so.

»Tem rečem je dandanašnji odklenkalo, stari,« me je poučil in se še potrudil ni, da bi bil obziren, vsaj malo pozoren, vsaj do tistih curkov življenja, ki so enaki stekli iz mojega telesa skozi njegovo in se bodo pretakali še dolgo zatem, ko sploh ne bo več znano, odkod so se vzeli.

Domislil sem se berača in nato njegovih pesmi, ker sem zvit od bolečine komaj še lahko dobro mislil. Naposled se mi je zazdelo, da se sploh nisva ločila, da le udejanjam, o čemer nam je prepeval, in da tega vse do danes nisem opazil, zdaj pa sem, hahaha.

»Zakaj se režiš?« je vprašal neizprosen, osoren glas, ki se je nekoč raztapljal v krošnji akacije, sladak kot akacijini cvetovi, če si jih nabral prgišče in si jih položil na ustnice.

»Pozabil sem, da moje davno deštvo še ni presnovljeno, razpadlo v pesek, prah na listju, ki ga še dež ne more sprati,« sem rekel mirno. »In to je dobro.«

»Neumnosti blebečeš,« sta mi rekla oba hkrati. Z enakima glasovoma srda. »Hvaležen sem dercem, ki so mi vzeli kožo, vsakič na drugačen način,« sem rekel in sem hlinil smeh, čeprav sem komaj krotil bolečino in tajil kri, ki je mezela iz por kot rdeči granati, po tistem, ko sem nastavil nase nekaj akacijevih trnov.

»Pootročil si se,« je rekla ona, nekdanji sladki otrok pa je prezirljivo navrgel: »Saj nikoli niti odrastel ni. Drugače ga ne bi zabavalo, kar počenja in kar se mu dogaja in kar počenjajo drugi z njim.«

»Vselej sem pomolil roko tistemu, kdor jo je potreboval, celo v deročo vodo sem šel za utapljajočim se,« sem predrzno ugovarjal. Toda bržkone sem zares postal beden in smešen, tako me je nenadoma obšlo v tišini, ki sem se v njej znenada znašel kot v velikanskem mrtvem prostoru. Kakor v grobnici, v kateri vse križem ležijo prastare mumije, tisočletne, s prašnimi zavoji, nagubane, s kugo preteklih lakot v sebi, v zatohli temi. Začutil sem pod rebri srce, ki je vzprhutavalo kot ptica, preplašena zaradi noči, v kateri si ne upa razprostreti krila, začivkati, se združiti v svojo jato, ker je ni, da bi z njo pobegnila.

Globoko sem vdihnil in počasi izdihnil.

»Saj je poletje,« sem rekel začudeno.

Mogoče je bilo res poletje, čeprav mi nobeden od njiju ni odgovoril ne pritrdilno ne nikalno, pač pa sta se spogledala in si nato nekaj rekla s popolnoma tujim glasom, takšnim, kot ga imajo ljudje, ki ne želijo imeti s teboj nobenega opravka. Veliko takšnih glasov sem že slišal, zato me ni pretreslo, čeprav je oba ta glasova vezalo name veliko več, kot je mogoče sploh misliti. Živela sta v meni, bila sta prisescana znotraj mojega srca, kjer so najboljši tokovi krvi, dovolil sem, da sta si vzela vse, kar jima je šlo v slast, in to sta tudi storila, preden sta me s posmehom zapustila, ko sem ugotovil, kako moder je bil berač iz mojih mladih dni, kako natanko je vedel in predvidel stvari, o katerih se mi dolgo še sanjalo ni, zato sem moral potem zanje prodajati čustvo za čustvom, skoraj do zadnjega, dokler nisem obstal tik pred breznom in spoznal, da je v tem svetu ostal nenavadno močan vonj po krvi, ki se razlije, kadar se lovec napoti s sveže odrto kožo pregnane divjadi na plečih skozi džunglo, poln ponosa, navdušen nad seboj, kakor pač že čuti to, ker je pač divjak, ki živi za vsak dan sproti in ne gleda dalj kot do konice svojega nosa.

Pogledal sem navzgor in se napotil tudi sam iz sveta, v katerem ni mogoče obstajati, če ga ne prehodiš vzdolž in počez, v katerem sem prenašal vse vročine in mrazove, ki pa bi bil brez njih siromašnejši, kakor sem zdaj, kakor že sem poln brazgotin in slabo zaceljenih ran. Besede so mi pošle, upal pa sem, da jih bo našel sladki otrok, ko ga bo zadel vsak vzgib zraka, ker bo poln žarečih iglic bolečine, kadar pride tisti trenutek, ki bo gotovo prišel, saj pride slejkoprej, za vsakogar po njegovo, slednjemu drugače, naj si želi ali ne, naj sprejme ali ne.

Tako je pel berač, če se ni zavil v molk, ker so se mu posušile misli in ni našel besed, ali ker ga je obšla jeza, da se mu obuvало prepogosto odvezuje. Včasih tudi ni našel steklenice, ker so jo nogometni navijači odkrili med vejami akacije in jo vrgli na sredino igrišča med igralce. Tedaj je kdo izmed nas fantičev stekel domov po novo steklenico, saj so naši bloki stali blizu in berač je znal potrpežljivo čakati, kadar se je odločil za čakanje.

»Kužna lakota vse pomori, poomorii,« je s čistim glasom še zapel, preden je legel v vdolbino, natanko po meri svojega skrčenega telesa, ki si je najbolje odpočilo pod krošnjo akacije, zato ga je tako vleklo k njej.

Sam vem, kako je to. Samo cvetje dišečega vonja in trni povedo in govore, neizdajalsko, naravnost, odkrito. Ne dovolijo ti postati brezobličien, Dajejo ti pravico živeti. V svojih cvetovih, trnih, listju. Nikoli pa se ti ni treba bati, da boš kdaj za steklom v začudenje vrsti šolarjev, ki s posebno vnetim učiteljem obiskujejo muzeje.

Spirala

Meta
Kušar

1. I. Jin
nekdo
Nekdo je
z enim samim gibom povezal
da in ne.
V enem samem večeru razkril letni čas
in zimo srca.
Ni si izmislil nič večjega kot je to.
2. 1979, Mesec je bil, prav tako kot enainsedemdesetega
Izpisane so vse te stene in pobrana
vsa moč?